

EDITURA UNIUNEI PENTRU LIBERAREA
UCRAINEI

RUSIA ȚARISTĂ

ASUPRITOAREA
POPOARELOR

BUCUREȘTI

—
TIPOGRAFIA CURȚII REGALE, F. GÖBL FII

19, STRADA REGALĂ, 19

1914 .

EDITURA UNIUNEI PENTRU LIBERAREA
UCRAINEI

RUSIA ȚARISTĂ

ASUPRITOAREA
POPOARELOR

BUCUREȘTI
—
TIPOGRAFIA CURȚII REGALE, F. GÖBL FII
19. STRADA REGALĂ, 19
1914

ZAMFIR C. ARBURE

POPORUL UCRAINIAN

(IN LOC DE INTRODUCERE)

Nu există în Europa o altă țară unde starea politică, economică și socială a popoarelor să fie așa de mizerabilă ca — în Rusia Țarilor. Oricâte neajunsuri întâmpină în calea lor spre progres și civilizație popoarele europene, orcât de lungă e calea lor spre realizarea idealului ce licărește înaintea ochilor omenirii necăjite, totuși toate aceste popoare întrezăresc lumina unui viitor plin de speranțe pentru o soartă din ce în ce mai bună, într'o viață socială mai conformă cu tendințele și aspirațiunile cele mai înalte ale omenirii.

Pentru popoarele Rusiei, ca la poarta infernului lui Dante stă scris: *Caschiate ogni speranza voi ch'entrate!*

Pentru toate popoarele, din care e compus acest imperiu semi-asiatic, nu există nici o speranță într'o stare mai bună, nici o nădejde în mântuirea de sub jugul odios al despotismului sângeros și a barbariei mongolice.

În peninsula Balcanică, pe ruinile imperiului lui Abdul Hamid, în Asia depărtată, pe dărâmăturile marelui imperiu al bagdihanilor, unde de mii de ani a domnit familia imperială a Madjurienilor, în fundul Africii — pretutindeni omenirea de rasă galbenă și de rasă neagră ridică fruntea, se scutură de regimul despotismului, inaugurează o eră de propășire și de respect pentru demnitatea omu-

lui, — numai în imperiul Rus întunericul rămâne nepătruns de nici o rază de lumină, numai în imperiul Țărilor, după zisa poetului duios a nenorocitei Ucraine, Taras Șevcenco :

Dela Moldovanul și pân la Finlandezul
Popoarele în toate limbile tac,
De fericiți ce sunt.

Fericirea mormântului! Fericirea neființei!

Negura întunericului ce domnește în imperiul Țărilor de o potrivă îmbrobodește și apasă asupra sufletului tuturor popoarelor subjugate de Rusia. În momentul de față chiar, când armatele muscălimei se mențin într'un colț al Galiției dela răsărit, ziarele rusești împreună cu profesorii universităților rusești ca Struwe și alții sau grăbit să tipărească programul viitoarelor represalii, ce trebuie luate pentru a înăbuși *cultura ruteană*, ce a putut să înflorească sub oblăduirea austriacă.

Rusia despotică stă la pândă, doritoare să gâtuiască *cultura ruteană* în Galiția, acest Piemont pentru cele 30 de milioane de ruteni, ce zac în robia muscălească!

Cu un cinism feroce, ziarele rusești ne vorbesc cu emfază despre starea de mizerie a țăranului rutean din Galiția și de necesitatea urgentă de a ridica starea economică a acestei populații agricole. Pareă întreaga lume civilisată n'ar ști că în Rusia populațiunea agricolă trăiește într'o stare de *foamete cronică*; că țăranul rutean din Austria stă economicște incomparabil mai bine de cât țăranul rus.

Diferența dintre starea materială a unuia și a celuilalt, — a impresionat într'atâta armatele rusești de pe câmpul de război, în cât chiar ziarele din Rusia au fost nevoite să menționeze acest lucru.

Rusia Țărilor, în curgerea secolelor, pe unde a călcat

n'a adus cu dânsa de cât barbarie—adică strivirea cul-
turei naționale, decăderea morală și mizeria economică.

Rusia Țaristă a pângărit până și credința creștină,
transformând-o în idolatrie și bigotism, dând prin aceasta
naștere la sutimi de secte în sânul poporului. Ortodoxia
rusească e părtașă la toate crimele Țarilor. În numele
ei și a lui Rasputin s'au organizat pogromurile care au
necistit Rusia în fața omenirii întregi. În numele ei și
a Țarilor s'a trimes la spânzurătoare floarea neamului—
bătrâni -- tineri și tinere — copii — martirii luptei pentru
liberarea nenorocitelor popoare căzute în robia Rusiei.

Peste acest infern domnește *Țarul Rusiei*, aliatul
credincios al *Republicei Franceze!*

O alianță în contra naturii, o alianță monstruoasă dintre
lumină și întuneric, dintre progres și reacțiune, între tre-
cutul sângeros și feroce, și viitorul altruist al omenirii,
între barbarie și civilizație!

Și ca să se salveze cel puțin aparențele, Rusia Țaristă
declară sus și tare, că de data asta armatele sale, vin
în Europa ca să desrobească națiunile subjugate. Călăul
Poloniei jură în fața lumii întregi că e sătul până'n gât,
de sângele polonez vărsat, că e hotărât să libereze ne-
norocita sa victimă.

Rusia Țaristă mai declară că vine în Galiția ca să li-
bereze poporul rus(?) de sub jugul închipuit al Austriei;
să libereze biserica ortodoxă în Galiția de eresia uniată
să întregască *neamul răslătit* de istorie, al *ucrainienilor*.

Câte cuvinte — atâtea minciuni sfruntate!

La 1878, la congresul literar ce s'a întrunit la Paris, a
fost citit și discutat raportul prezentat de către profe-
sorul universității din Kiew, M. P. Dragomanow.

În acest raport se citește negru pe alb următoarea
acuzare precis documentată în contra Rusiei Țariste:

«Literatura ucrainiană, ruceană sau mică-rusiană este proscrisă, persecutată de către guvernul rus.

«Membrii congresului vor crede cu greutate că o literatură întreagă este proscrisă într'un colț al Europei și că acest fapt e cu puțință în secolul XIX. Dar iată un document oficial, un Ukaz imperial care risipește orice îndoială în această privință.

Iată acest Ukaz mongolic :

«Majestatea Sa Imperială, în ziua de 18 Mai, înalt a poruncit :

«1. Introducerea în imperiu a oricărei cărți sau broșuri, «publicate în străinătate în limba Ucrainiană nu poate să «fie permisă, decât printr'o deciziune specială ministerială «și numai în anumite cazuri ;

«2. Este interzis, în tot imperiul, să se tipărească «cărți și broșuri, atât originale cât și traduceri în limba «ucraineană ;

«3. Sunt interzise orice reprezentații teatrale și orice «declamații în limba ucraineană precum și imprimate cu «text ucrainean a compozițiilor muzicale».

Acest document istoric reprezintă o crimă față de omenire, de oarece printr'un asemenea *Ukaz* să pune capăt misiunii sfinte a unui neam întreg de a-și da obolul său în tezaurul culturii umane.

De atunci și până'n zilele noastre nu s'a ușurat întru nimica soarta ucrainenilor în imperiul rus: literatura ucraineană este interzisă, societățile culturale desființate, literații și cărturarii ucraineni arestați și exilați.

Persecutată în Rusia cultura națională a poporului ucrainean s'a refugiat în Galiția, unde sub regimul constituțional al Austriei a putut să se desvolte și să acumuleze tot ce simte și ce gândește acest popor martir.

Publicațiunile cântecelor și poveștilor poporului ucrain-

nean au atras atențiunea oamenilor de știință din apusul Europei. Una din lucrările cele mai de seamă privitoare la neamul ucrainean — este a lui Alfred Rambaud, care a consacrat a patra parte din opera sa «*La Russie épique*» epocii ucrainene, adică epocii luptelor groaznice pe care le-au avut ucrainenii cu Tătarii și Turcii dintr'o parte și cu Polonii dintr'altă parte, lupte duse în sec. XVI și XVII ai istoriei acestui popor de viteji.

Aceste lupte uriașe a ucrainenilor întrec mult valoarea istorică și socială a mișcărilor țărănești din Franța în secolul XIV și din Germania din secolul XVI.

«În poveste și narațiuni mai mult chiar de cât în cântecele epice, zice Rambaud reiese caracterul poporului «ukrainian, sufletul său ba vesel și isteț, ba sombru ca «istoria sa întreagă, *pasionată pentru revendicațiunea libertăți și dreptăți*, călcate în picioare de boerii poloni și ruși».

Mare ie tezaurul literaturii populare a ucrainenilor. Folklorul acestui popor e de o bogăție nimitoare; el se compune din tradiții, cântece istorice, povești, znoave păstrate cu sfințenie în memoria țărănimei rutene; mai cu seamă sunt remarcabile cântecele ucrainiene, cunoscute sub denumire generică de *dumi* (gânduri). Aceste *dumi*, datează din secolul XVI—XVII și în ele poporul și cântă durerile sale cele mari, în ele și păstrează amintirea despre luptele cazacilor cu tătari, turci, poloni și muscali; în ele, în fine cântă *despre libertatea încătușată și zăvornită în temnițele Rusiei, în ele blastemă pe asupritorul său viclean — muscalul*».

Poetul german Bodenschedt caracterizează în următorul mod plastic poezia populară ucrainiană.

«Nici într-o țară arborele poeziei populare n'a dat așa de savuroare fructe, nicăiri geniul poporului nu se simte

cu așa de vie luciditate ca în cânteele poporului Ucrainei. Poporul care cântă ast-fel este desigur un popor ales».

Așa-i poporul Ucrainian!

Înainte de a-mă lua pe masa mea de lucru, am o scrisoare îngălbenită de vremuri, este scrisoarea repauzatului meu prieten M. Dragomanow din anul 1877. August 15. Iată ce citește în această scrisoare:

« Așa dar pleci în România, hotărârea ce ai luat este definitivă, lași redactarea ambelor reviste pe «mâna altora. *Acolo în acel colț a Europei în «Basarabia, în Bucovina, în Ungaria (adică pe la Bereg, «Marmaroș, Ugosca, Ung. în comitate Saros, Zemplin «etc.) trăiesc umăr la umăr poporul român și poporul «Ucrainian, cari au aceiași soartă și pe acelaș dușman.*

«Deja între anii 1248-1282 un anonim scrisese în «*Annales Polonorum vetustiores* că la 1259 *Thartari subingatis, Bessarebenis, Lithvanis, Ruthenis et aliis gentibus.*

«*Bessarebenis* era numele românilor pe aceste vremuri, «*Ruthenis* — ruteni sau Ucrainieni.

«De atunci în coace de multe ori aceste două popoare «au luptat umăr la umăr în contra tătarilor, de sub jugul cărora s'au liberet.

«Azi o parte din acești *Bessarebenis* și aproape întregul popor *Ucrainean*, toți *Ruthenis* îndura jugul greu «a muscalilor.

«Nu ar fi logic oare ca și acum ca în trecut ei umăr «la umăr să lupte în contra aceluiaș dușman — Rusia «țarilor».

În vijelia mondială ce bântuie acum peste continentul Europei — poporul Ucrainian plătește tributul de sânge egal cu poporul belgian. Satele și orașele Ucrainiene ard, avutul acestui popor ales ie prădat de hoardele sălba-

tice ale muscălimei barbare, femeile necistite, copii pribegesc pe drumuri.

Dușmanul comun a *Ukrainei* și a *Basarabienilor* aliat astă dată cu Franța și Englitera vine în Europa sub masca unui liberător.

Pentru *revanșa* datorată *Franței bonapartiste* din anul 1870 mormane de cadavre sunt îngrămădite pe pământul Europei; valuri de sânge curg, orașe și sate ard.

La 1870 împărăteasa Eugenia a zis fraza memorabilă: *c'est ma guerre a moi!* Astăzi, vizitând pe răniți ex-împărăteasa octogenară exclamă: *c'est ma revanche a moi!* — Dar ce are Franța republicană, Franța lui Jaures, ce are omenirea a face cu acest trecut bonapartist a tuturilor marchizilor *de Bazaine?*!.

Și dacă din această nebunie socială nu va ieși cel puțin libertatea *Poloniei* și *Ukrainei*, libertatea *Basarabiei*, apoi, împreună cu poetul nostru putem zice Europei inebunite:

De e sens într'asta, e'tors și ateu —
Pe palida-ți frunte nu-i scris Dumnezeu.

Acestatea am de zis rusofililor noștri interesați, iar popilor noștri rusofili repet fraza venețienilor din secolul XVI:

Siamo romani, e poi cristiani!

DR. LONGHIN ȚEGHELSKY

NU LIBERĂTOAREA CI ASUPRITOAREA POPOARELOR

În războiul actual ai cărui martori suntem, cei trei protivnici apusei ai alianței Austro-Germană — sânt conduși de motive diferite celor de cari este condusă Rusia cu cei doi ajutoari balcanici ai ei Rusia — împreună cu Serbia și Muntenegru — duc un războiu agresiv cu planuri criminale, având ca țintă împărțirea monarhiei dunărene. Anglia Franța și Belgia au fost atrase în războiu din motive de al doilea ordin, temându-se ca Germania — învingătoare a Rusiei să nu se întindă prea mult și astfel să le fie periculoasă.

Vinovata — care a aprins focul actual — a fost Rusia și numai Rusia. Sfaturile ei prietenești au întunecat judecata conducătorilor poporului sârbesc. Serbia a căzut victima intrigilor rusești — și în goana după realizarea aspirațiilor naționale — s'a coborât la nivelul planurilor balcanice a imperiului rusesc.

Valurile de sânge omenească vărsate în zadar anul trecut în Balcani, distrugerea Turciei care n'a adus rezolvarea chestiei naționalităților în Balcani — Macedonia împărțită între diferite națiuni — măcelul între frați de pe malul Bregalniței — Albania care până acuma nu se poate organiza — și în fine, semnalul războiului general, asasinatul

sălbatic al celui mai slavo-fil dintre Hasburgi și al nevestei lui slavone — toate aceste au fost opera Rusiei.

Dânsă a provocat războiul în numele «liberării popoarelor slave de sub stăpânirea Germaniei.» Gazetele rusești naționaliste și conservatoare strigă de mai mulți ani despre necesitatea și înevitabilitatea acestei liberări; în numele ei s'a dus o propagandă rusofilă intensivă între popoarele slavone din Austro-Ungaria. Rusia și-a pus în gând să «*libereze*» pe sârbii din Bosnia și din sudul Ungariei, pe rutenii din Galiția pe Polonezii, Slovaci, Cehi, și chiar pe Românii din Ardeal, pe acești din urmă nu în numele slavismului ci în numele ortodoxiei pravoslavnice — sau poate chiar... în numele dragostei muscalești pentru drepturile de libertate ale oamenilor.

Să-mi fie permis și mie — ca unui membru și delegat în parlament al națiunii, pe cari de asemenea vor moscoviții s'o libereze — să 'mi fie permis, să expun în câteva trăsături — modul cum ucrainenii (rutenii) înțeleg misiunea liberatoare a Rusiei — și ce atitudine avem noi față de dânsa bazați pe experiența tragediilor istoriei noastre.

Dar înainte de a începe acest lucru voi căuta să arăt cititorului ce ie Ucraina și poporul ucrainian care joacă în momentul de față un rol atât de important pe arena popoarelor și apare ca un măr de discordie între Rusia și Germania.

Ucraina se întinde — la apus — până la Prut — Carpați și râurile Seana și Harva — la răsărit până la Doneț, și Donul de jos și Caucazul apusean — la miază-noapte până la Pripet și Desna de sus (isvoarele Dniprului) — la miază-zi până la Marea Neagră și marea de Azov. Ucrainenii sînt un popor slav, care în număr de 35 milioane locuiesc o țară imens de întinsă, peste 800.000 km. p. și

afară de aceasta sînt răspândiți în colonii prin Kaucaz, Siberia de sus, Amur, Dobrogea, Canada etc.

Ucrainenii austriaci din Galiția răsăriteană și Bucovina de nord se numesc oficial «*Ruteni*» de la medievalul *Ruthenus*, *Ruthenia*. În Rusia se numesc oficial — din tendințe evidente rusoficatoare — «*malo ruși*».

Limba ucraniană — după mărturia slavaiștilor, Șafarik, Kikloș, Sreznevsky, Iagiets, Korș, Sahmanov și după convingerea Academiei imperiale de științe din Petersburg, se prezintă ca o limbă slavă de sine stătătoare — de ex. ca cea bulgărească sau ori ce altă limbă slavă. În nici un caz nu trebuie să fie considerată ca un «*dialect*» al limbii rusești — de cari se deosebește nu numai prin pronunțare, gramatică, sintaxă etc. dar și prin spiritul și istoria sa. Afara de această dovadă teoretică despre independența limbii și națiunii ucrainene, mai există o altă dovadă practică de mai mare valoare: literatura ucraniană independentă variată este mai veche de cât cea rusească, presa ucraniană, teatrul, istoria ucraniană de aproape un veac, cadrele de mii de intelectuali ucraineni — mișcarea politică din ce în ce mai activă — lozina căreia este «statul de sine stătător ucrainean de la Carpați la Caucaz».

Știința rusă oficială și-a însușit vechea epocă a literaturii ucrainene, așa zisa «*perioada din Kiew sau perioada kneazilor*» din sec. X—XIII însemnată prin opere de-o extra-ordinară valoare cum sunt *letopisiți din Kiew*, *letopisețe din Galiția* etc. scrise în limba bisericească slavonă ucraniană. Această derogare e făcută pe motiv că limba literară din acea epocă a fost dusă de voievozi și de druginele și de creștinism în sec. XI-XII din Kiew la Moscova, unde a fost modificată (rusificată) și a servit ca bază limbii rusești oficiale din secolele următoare până

la împărăția Ecaterinei II, când literatura rusească introduce limba populară—și astfel de abea în sec. XVIII devine de sine stătătoare.

În realitate perioada din Kiew, a lui Vladimir cel Mare aparține exclusiv ucrainenilor — cari au format-o dându-i scriitori, centre culturale, limbă, colorit, spirit, etc. Strămoșii ruși n'au luat nici o parte activă în această mișcare culturală.

Mai târziu — din sec. XIII până în al XVIII literatura ucrainiană se dezvoltă cu totul independent, fiind la început sub influența bulgărească (întemeietorul ierarhiei ucrainene la năvălirea mongolilor din sec. XIV și XV a fost mitropolitul Pamiak, de neam bulgar) iar mai târziu e influențată de cultura latino-scolastică și polonă.

Literatura ucrainiană foarte rodnică pe acele timpuri întrecea cu mult literatura sărăcăcioasă a Rușilor, dând slavilor pe Meletie Smotritzky din Galiția, a cărui gramatică slavono-bisericească — a fost primită de toți slavii și a devenit baza gramaticelor ucrainienă, rusească, sârbească și bulgărească.

În sec. XVII a început liberarea de sub influența atât slavono-bisericească cât și latino-scolastică și polonă, având ca țintă naționalizarea limbii literare, care se desăvârșește în 1798 cu Ioan Kotlearevsky din Poltava, care introduce în literatura ucrainiană limba populară ucrainiană curată, și noua ortografie națională fonetică. Dela el începe o nouă epocă literară ucrainiană, care se continuă și astăzi și care a dat scriitori ca genialul Taras Șevscenko, Kuliș, Ivan Franko, Osip Fedkovitch, Marko Vovciok, etc., oameni de știință Antonovici, Kostomaroy, Dragomanov (fost profesor la Kiew și Sofia), Mihalciuk, Ogonovski, etc.

Epoca din Kiew se prezintă astfel ca un început organic *numai* al literaturii ucrainene. Din motive poli-

tice ea a fost acaparată artificial de către literatura rusească.

Tot asemenea perioada istoriei politice din Kiew (IX până la XIII) așa zisă «vechea Rusie» aparține organic istoriei ucrainenilor, și nici de cum nu formează începutul istoriei rusești, cum se predă în Rusia, în școlile oficiale. Statul din Kiew a lui Vladimir cel Mare și a urmașilor săi, a fost întemeiat numai de ucrainieni, pe când statul rus s'a înființat de abea în sec. XIII și XIV în albia Oka, Moscova și Volga din elemente slave și finlandeze amestecate.

Numai dinastia și creștinismul i-au fost date de Kiew.

Mai târziu în sec. XIII, când Ucraina cade sub suveranitatea Litvei și Poloniei — căile istorice ale Ucrainei și Moscovei merg deosebite. Istoria ucrainiană din sec. XIV — XVIII se petrece în lupte cu lumea turco-mongolă — și în defensive în contra polonilor, neavând până la mijlocul sec. XVII nimic comun cu statul Moscovit, care părea despărțit cu un zid chinezese de Ucraina și Europa — dezvoltându-se în lupte cu popoarele fine și germanice.

În starea de dezvoltare culturală în care se află astăzi ucrainenii pe amândouă părțile frontierei austro-rusești, ei reprezintă un factor politic important cu care trebuie să se socoată amândouă aceste împărății. Germania, Anglia și alte State europene nu mai stau indiferente față de mișcarea ucrainiană și de câți-va ani încoace, presa din apus se ocupă de chestiunea ucrainiană.

Ucrainenii din Austria sunt un popor dezvoltat complet politiceste, cu o viață politică intensivă (o presă însemnată, câte va partide, 30 deputați în parlamentul austriac, cu numeroși delegați în Landstagul Galițian și bucovinean); cu o cultură proprie (gimnazii, școli popu-

lare, societăți științifice și culturale, literatură, artă, teatru, muzee, o parte din catedrele din universitatea din Lemberg și Cernăuți, biserică națională, etc.); cu o organizație din ce în ce mai solidă (mii de instituții de credit, fabricații, etc.), cu o burghezie cultă națională.

În ultimul timp ucrainenii au reușit să dobândească o reformă favorabilă a sistemului electoral în Landstagul Galițian și bucovinean și o perfecționare a universității proprii ucrainiene din Lemberg. În viața parlamentară din Austria, ucrainenii au devenit un factor însemnat, e de ajuns să amintim despre obstrucția ucrainiană care a ținut mai multe luni anul trecut în parlamentul din Viena.

Ucrainenii din Rusia, e adevărat, nu se pot compara cu cei din Austria din punctul de vedere al dezvoltării naționale—*ucrainismul* e persecutat aci de autorități, ca o crimă de Stat—însă acest lucru e contrabalansat prin numărul lor, cu tradițiile vii naționale, și cu starea materială mai bună. Până 'n anul 1905, adică până la revoluția rusească, în Rusia era interzisă chiar literatura și presa ucrainiană cea mai nevinovată, și numai din 1906 avem gazete și literatura neclandestină ucrainiană.

Dela această dată viața politică ucrainiană a devenit mai intensă, având în Duma I și II multe cercuri ucrainiene, cu aproape 50 de deputați. Dacă legea electorală din Duma III a fost așa de radical modificată, asta e datorită numai faptului că au vrut să șteargă de pe fața pământului reprezentarea ucrainiană din Dumă, care cu programul său de autonomie a Ucrainei, amenința cu deslipire de imperiul rus. Reacțiunea care creștea, și naționalismul rusesc s'a îndreptat împotriva Ucrainei mai ales, care reprezintă pentru ei talpa lui Ahile. Dacă în Rusia represiunile în contra democrației sunt crude — ele sunt de o sută de ori mai crude pentru Ucraina.

De aceea, să nu ne mirăm, când ucrainenii din Rusia consideră Galiția ca un «*Piemont ucranian*» unde cu toată lupta împotriva pretențiunilor poloneze de a avea o supremație asupra ucranienilor, există o largă libertate constituțională.

Tot ca un «*Piemont ucranian*» e privită Galiția de către imperiul rus — de aceea vestitul propagandist pan-rusist — contele Bobrinsky — putea să scrie și să strige, că Rusia nu trebuie să se liniștească până când deasupra Carpaților nu va fâlfâi steagul rusesc.

Și iată Rusia a pornit să *libereze* acest «*Piemont ucranian*» trâmbițând acest lucru în fața aliaților săi — și prin presa balcanică și cea română — pe deoparte vândută ei — iar pe dealtă parte rău informată.

Rusia merge să «*libereze*» cele 4¹/₂ milioane de «*ruși*» din Austria! E vorba de ucrainenii din Austria.

Motivul acestei porniri de liberare a popoarelor slave — ar fi existența între ucrainenii galițieni al unui mic partid rusofil, care proclamă unirea ucrainenilor cu rușii, partid care n'are nici o legătură cu poporul, și de mult ar fi dispărut, dacă n'ar fi susținut de subsidiile de milioane din Rusia, din partea contelui Bobrinsky, a asociației mari rusești, a societății slavone de filantropie și din partea acelor cercuri oficiale, cari se află îndărătul acestor fel de societăți.

Lipsa oricărei culturi rusești — literatură, teatru etc. arată limpede artificialitatea existenței acestui «*partid*» rusofil între ucrainenii galițieni.

În Galiția nimeni nu vorbește rusește afară de câți-va agitatori rusofili. Foarte semnificativ este faptul că odată dat votul universal, în parlamentul Austriac din 31 ucrainenii aleși se află numai 2 rusofili; în Landstagul bucovinean între 15 deputați ucrainenii nu se află nici un

rusofil; iar în Landstagul, Galițian din 35 deputați ucrainieni a fost ales numai un singur, muscalofil. Iarăși foarte caracteristic e faptul că între cei 800 de subscriși pentru foaia rusofilă din Lemberg «Rusia Precarpatină» o bună jumătate sunt reprezentați prin persoane și instituții oficiale din Rusia, altă bună parte prin redacții, cafeuri, cazinouri etc. din Galiția și numai 200 sunt adevărații rusofili.

Dar Ucrainenii cunosc bine prețul «*sentimentelor liberatoare ale Rusiei*» față de Galiția și de aceia odată cu izbucnirea războiului au trecut de partea Austriei și Germaniei și *contra Rusiei*.

S'au declarat în contra Rusiei — împinși nu de prigonirile barbare ai Ucrainenilor din Rusia, ci bazați pe atitudinea a întregii istorii de politică rusească față de naționalitățile supuse ei — și mai ales față de poporul ucrainian.

Acest popor de 30 milioane suflete, n'are școală, biserică, limbă națională oficială; mai mult literatură și presa ucrainiană ie interzisă, oamenii politici ucrainieni sunt arestați, și trimiși în Siberia. Deputații ucrainieni din prima și a doua Dumă își ispășesc până acuma pedeapsa în Siberia, iar poșta rusească e obligată să denunțe poliției și jandarmului pe acei cari primesc gazetele ucrainiene *fic chiar cele permise oficial*, -- denunțuri cari sunt neapărat urmate de represiuni. Afară de aceasta ucrainenii atât din Galiția cât și din Rusia, își amintesc că, odată, trăiau mai bine pe acest pământ al lor, că au avut odată organizația lor proprie de stat, școli inferioare și superioare proprii, biserica lor națională autonomă, nominal numai sub supremația patriarhului din Țarigrad, în definitiv însă autocefală, cu episcopul propriu la Kiew.

Încă înainte de luptele de la Poltava (1709) exista un stat ucrainian propriu pe ambele maluri ale Dniestrului, cu organizație proprie (capul statului se numea «Hatman») cu armată proprie, care să afla sub protectoratul Rusiei, pe atunci numită «principatul moscovit». Acest stat ucrainian, întemeiat în jumătatea sec. XVII de către Bogdan Hmelnitzky în toată numeroasele lupte cu regatul polonez, deținea o bună jumătate din teritoriile ucrainiene, și anume, guberniile: Kiev, Cernigof, Poltava, Ecaterinoslav, Herson, Podolsk și Volhânsk; celelalte gubernii, patru la număr, erau sub stăpânirea Polonezilor.

Istovit de luptele fără sfârșit întru Poloniei amenințat la Sud de către Hanul din Crimeea, Bogdan Hmelnitzky s'a văzut nevoit să recurgă la ajutorul țarului Moscovei, încheind un tratat în 1654, prin care se recunoaște autonomia statului ucrainian, vasal ocrotit de țarul Moscovei; analog cu relațiile din trecut ale Bulgariei către Turcia. Acesta a fost începutul tragicului sfârșit al autonomiei ca stat al Ucrainei.

Țarismul moscovit, atrăgând în cursă pe Hmelnitzky cu promisiuni de liberare de sub jugul polon, imediat după moartea acestuia calcă tratatul încheiat, amestecându-se în afacerile interne ale Ucrainei, caută să mărginească suveranitatea ei, puterea armată, autonomia Bisericii: și aprinde cu bani și agitații antagonismele sociale și de partide din țară. Ucraina atacată din partea Crimeii de Tătari, și la apus de Polonezi, se găsește într'o situație penibilă. Urmasul lui Hmelnitzky, Hatmanul Ioan Vigovsky, om capabil și gata de jertfă, caută să găsească alte combinații, încheind în 1658 un tratat cu Polonia la Gadeaci prin care Ucraina e recunoscută ca un stat independent aliat cu Polonia și Litva. Tot el distruge armata rusească la Konotop. Însă mișcările țărănești pornite împotriva stăpânirii

și susținute din Moscova cu bani și arme îl silesc să abdice. Imediat se reînnoiește tratatul cu Moscova, de data asta cu oare cari mărginiri în ce privește autonomia statului ucrainian (în politica externă, neatârhnarea bisericeii etc.) .

Luptele dintre Rusia și Polonia, duse pe teritoriile ucrainene, au sleit puterile acestui Stat, și l-au dus la peire în 1667, împărțindu-l între puterile de mai sus. In acest mod, s'au format două principate ucrainene; cel dela apus de Dnipro sub jugul polon și cel dela răsărit de Dnipro sub jugul rusesc. Acum începe epoca cea mai tragică din istoria Ucrainenilor, epoca luptelor pentru liberarea de sub jugul polon și rus și unirea celor două părți ucrainene. Hatmanul Petru Dorosenko, cere ajutorul Turciei și Krimeii — dar nu e în stare să se împotrivească năvălirii polono-rusești.

Cel din urmă care a căutat, cu arma în mână, să smulgă Ucraina din strânsoarea muscălească, a fost hatmanul Ioan Mazepa, cântat de Bayron, Pușkin, Schelli, Voltaire în poemele lor. Un om cu extraordinare capacități politice și administrative. In timpul lungii și rodnicei sale domnii, starea economică a Ucrainei s'a îmbunătățit mult. O mulțime de școli noi s'au înființat, s'au ridicat clădiri mari și frumoase, armata s'a reorganizat. Dar ceea ce e foarte important, s'au luat dela Polonezi o mulțime de pământuri, la apus de Dnipro. Această împuternicire a Ucrainei a dat curaju lui Mazepa și partidului patriotic ucrainian să treacă în 1709, de partea lui Carol XII, regele Suediei, în contra lui Petru I și August II, regele Polonilor.

Din nenorocire, invazia lui Petru I în Ucraina, a făcut imposibilă concentrarea forțelor ucrainene și a terorizat populația Ucrainei de Nord cu sălbătăcii ne mai anzite (mii de oameni erau crucificați dealungul drumurilor sau

bătuți cu cui pe plute și dați drumul pe ape). Importul produselor a trebuit să înceteze, fiindcă Polonia era de partea Rusiei, iar din Crimeea nu se aducea aproape nimic. Relațiile cu Suedia erau întrerupte din cauza depărtării. Iarna grea din anul acela a hotărât soarta lui Carol XII și a lui Mazepa, și a întregii Ucraine. În 1709, la Poltava, armatele ucraino-suedeze au fost învinse, cu eroismul disperat, de armatele rusești numerice mult superioare. Carol XII și Mazepa au trebuit să fugă în Basarabia, teritoriu turcesc.

Doborât de durere, Mazepa moare scurt după aceasta, și e înmormântat la Galați, lăsându-și țara pradă sălbătăciilor lui Petru-cel-Mare. Orașele ei au fost nimicite, populația decimată, biserica închinată «Sfântului Sinod» rusesc. Autonomia Ucrainei a fost mult mărginită, și îi lăsase numai o umbră de neatârnavă. Partea din apusul Dni-prului a fost cedată din nou Poloniei, ca aliata Rusiei în contra lui Carol XII și Mazepa. Așa s'a sfârșit ultima pornire de liberare a Ucrainenilor de sub jugul moscovit apăsător.

Tot ce-a urmat de-aci încolo a fost o agonie înceată a statului ucrainian, pe brațele molohului de la miez noapte. Hatmani ucrainei erau sub supravegherea guvernatorilor trimiși speciali din Rusia — țara întreagă era copleșită de armata rusească. Ceva analog se întâmplă acuma în Persia și Egipt.

Biruri grele au început să apese Ucraina, în folosul Rusiei de sigur. Libertatea tipăritului a fost mărginită — fiind supus censurei din Moscova, ceea ce a redus mult producția cărților iar mai târziu chiar Cultura Ucrainei, armata a fost desființată fiind întrebuințată la secarea mlăștinilor, așa că putem zice că Petersburgul s'a ridicat pe fundamentul întărit de osămintele a sute de mii de Ucraineni.

În fine Ecaterina II, credincioasă tradițiilor împăratului Petru, a dat lovitură de grație, desființând Autonomia Ucrainei prin Ucazul din 1764 — care prevede încorporarea teritoriilor — Ucraniene la imperiul rus, și nimicește guvernarea Hatmanului. Cel din urmă Hatman contele Kiril Razumofski — Le roi en exil — a fost obligat să rămâie la Petersburg; urmașii săi amenințați — au fugit din Rusia. Unul din strănepoți, ie acum unuia din magnații de seamă din Moravia austriacă.

După desființarea statului hătmănesc ucrainian rămăsese un mic teritoriu, nesupus jugului rusesc în jos de cataractele Dniprului — așa numitul teritoriu «*Seci*» organizație armată a Ucrainei. Această republică armată, a fost desființată câțiva ani în urmă. Cetatea a fost bombardată — și tot teritoriul ei până'n gurile Dniprului, alipit Rusiei.

Resturile din pământuri ucrainene — care se aflau sub stăpânirea Poloniei — au fost încorporate la imperiul rus prin același mijloc de «liberare». Rusia s'a folosit de certurile interne din Polonia, și mai ales de cearta socialo-religioasă a ucrainenilor din Kiew, Volâni și Podolia împotriva Poloniei aristocrate, și ultra-catolice, pentru a grăbi desfacerea acestia din urmă, și astfel la împărțirea ei să poată pune mâna pe pământurile ucrainenilor. Și de data aceasta, luând teritoriile ucrainene de sub stăpânirea Poloniei, Rusia procedează ca «Marea liberatoare a poporului slav ucrainian, de sub jugul socialo-religios polonez. Din nenorocire tocmai regimul absolutist a avut ca rezultat crearea iobăgiei și o persecuție strașnică urmată cu o nimicire silită a uniților ucraineni.

«*Liberând*» aproape pe toți ucrainenii Rusia a început să-i rusifice sistematic. Șleahta (nobilimea) ucraineană, aceea care mai rămăsese după progromul din Poltava a fost rusificată prin școală, și cariera ofițereasco-funcționărească,

Clerul ucrainian prin supunerea lui Sfântului Sinod moscovit. Literatura ucraineană dispărea mulțumită cenzurii din Moscova. Școala și tipografia au fost pur și simplu închise. Dacă mai adăugăm la acestea, că Ucraina, mai ales pe timpurile când aparținea Poloniei, era sleită de puteri din cauza luptelor iar pătura cultă (șleahă și burghezia) era pierdută din cauza regimului polonez — vedem că poporul ucrainian nu mai putea să lupte în contra sistemului rusificator.

Timpul dela nimicirea republicii «*Seci*» și până'n anii 30 al sec. XIX este timpul letargiei neamului ucrainian. Deabea prin anii 30 ai secolului trecut a început o mișcare — întâi romantico-literară, ea la toate popoarele slave — apoi o mișcare politică.

În Galiția, începe o reînviere a limbii și literaturii, iar în 1848, ucrainenii de aci se proclamă ca un popor viu, deosebit de poporul rus și polonez — același cu ucrainenii din Rusia de Sud, și cer ca teritoriile din Austria să formeze o Ucraină autonomă. Regimul austriac până'n acel moment foarte binevoitor pentru aspirațiile acestea — de-acuma crede că atrăgând pe Polonezi — (cari erau desnădăjduiți în propriile lor puteri după ultima insurecție împotriva Rusiei) își va servi mai bine interesele. Austria încheie un tratat cu Polonia prin care li se cedează acestora (șleahă și birocrăția poloneză) supremația asupra întregii Galiții, în schimbul unei proclamate revoluții în Rusia și alipirea întregii Polonii la Austria. Acest lucru a avut ca rezultat o luptă grea de 40 de ani dusă de ucrainenii împotriva persecuțiilor poloneze, luptă care urmează și astăzi. Această luptă a oțelit și a desvoltat neamul ucrainian într'atâta în cât acuma Galiția cu școlile, presa, teatru, muzeeuri, partide, a devenit Piemontul ucrainenilor rămași sub jugul rusesc.

Ucraina din Rusia a avut o soartă mult mai vitrigă — fiindcă absolutismul și țarismul paralizează orice mișcare națională. Poetul cel mai mare ucrainian «Taras Șevcenco» și tovarășii săi au plătit cu deportațiunea în Siberia visurile lor despre o Ucraină legată federativ de Rusia. Curentul liberal din anii 60 au dat oarecari iluzii ucrainenilor — însă Ukazul țarist le-a risipit poruncind distrugerea edițiilor cărților scrise în limba ucrainiană. Emigranții ucrainieni (Dragomanov) își mută activitatea lor la Geneva, literatura ucraineană se refugiază în Galiția, iar Ucraina rusească cade din nou în letargie, cedând toate forțele ei organizațiilor pentru înfăptuirea idealului revoluționar rusesc. Revoluția din anii 1900 trezesc aspirațiile naționale ale poporului ucrainian, se formează organizația ascunsă «ucraina revoluționară» se tipăresc broșuri de propagandă în acest sens. În timpul revoluției rusești, Ucraina își dă tributul său vieții sociale — politice — trimițând în primele două Dume numeroși deputați ucraineni, cari luptă pentru autonomia Ucrainei. În momentul de față, mișcarea naționalistă a devenit o mișcare de masă — numită de către naționaliștii ruși (Novoie Vremea și Gazeta din Kiew) «*Maxepism*».

Această dezvoltare a neamului ucrainean de ambele părți ai graniței austro-rusești a grăbit izbucnirea războiului.

Cercurile oficiale naționaliste rusești vedeau în progresul uimitor de repede a poporului ucrainean din Galiția pricina deșteptării naționale ucrainene din Rusia — și ea atare intrigă austro-germană împotriva Rusiei.

Deși, Austria însăși, hipnotisată de Polonezi, până'n ultimul moment n'a înțeles chestia națională ucraineană și a favorizat persecuțiile din Galiția a celor d'ântâi.

Dezvoltarea firească a organismului național tânăr cu

toată prevenirea oamenilor de seamă ca Miliucof, Karcer, Korş, Şahmanof, a fost luată de ruşi din cauza şovinismului orb, drept productul intrigilor din străinătate, având ca scop distrugerea Rusiei. Aceasta a fost imboldul războiului, care ameninţa de câţiva ani.

Dacă Rusia, se înarmează de câţi-va ani, asmuţind în acelaş timp pe Sârbi şi Muntenegreni împotriva Austriei, pe Polonezi, împotriva Germaniei, pe popoarele balcanice unul împotriva altuia, pe Români împotriva Austriacilor, etc.—în Galiţia, due o agitaţie rusofilă prin bani broşure, emisari, — acestea toate le face numai şi numai pentru că războiul cu Austria pentru ucrainenii fusese hotărât.

Serbia, nu avea rolul principal printre motivele actualului război, era instrumentul intrigilor ruseşti. Ţinta războiului, pentru Rusia, este ocuparea şi distrugerea Piemontului Ukranian din Galiţia. Mărirea teritorială a Serbiei, Muntenegrului şi României e o vorbă în—vânt, după urma căreia speră să dobândească ajutorul acestor ţări. La sfârşit toate statele Peninsulei Balcanice ar împărtăşi soarta Ucrainiei, Poloniei, Finlandei, etc.

Aceste zise, credem că e limpede de ce ucrainenii ca un om sau declarat de partea alianţei Austro-Germane. Mergând cu Austria şi Germania Ucrainenii îşi apără Piemontul lor, şi în acelaş timp tot *viitorul naţional ucrainian*. De aceea, din momentul în care a izbucnit războiul, toate partidele ucrainene din Galiţia, deputaţii şi presa s'au adresat către tot poporul ucrainian chemându-l la luptă împotriva marelui vrăjmaş, al neamului ucrainian — împotriva Rusiei. Sfatul naţional ucrainian, întemeiat de conducătorii tuturor partidelor, exceptând desigur pe rusofili, cari sunt consideraţi de întreg neamul ca renegaţi vânduţi — a organizat împreună cu tineretul ucrain-

nian un corp de voluntari. O parte din acest corp s'a luptat vitejește—în lupta dela Ijoka.

Punctul de vedere al ucrainenilor din Galiția e împărțit de către ucrainenii din Rusia, iar expresia aspirațiilor lor politico-naționale este Uniunea liberatorilor Ucrainei.

Aceste rânduri, care poate aduc la cunoștința cititorului străin fapte nouă, neștiute de dânsul, au fost scrise ca să prevină popoarele balcanice despre misiunea «*liberatoare*» a rușilor.

Despotismul rus e în firea lui agresiv — și neînduplicat în relațiile cu națiunile vecine. El nu recunoaște nici convețuire nici vecinătatea, ci numai ocuparea și apăsarea. El a înghițit unul după altul o mulțime de organisme de stat ca Ucraina, Litva, Polonia, Kurlandia, Liflanda, Finlanda, Crimeia, Basarabia etc., folosindu-se de aceleași mijloace liberatoare de agitație, ruble, corupție, intrigi, desbinare și la urmă cu năvăliri de armate. În Ucraina țărani erau atâțați împotriva boerilor — care la rândul lor era coruptă cu speranțe de carieră și mărirea privilegiilor. În Polonia ucrainenii persecutați și ortodoxii erau atâțați împotriva polonezilor catolici. În Curlandia și Liflandia se atâțau țărani împotriva baronilor nemți, corupți și ei prin carieră și privilegii. În Caucaz pe creștini în contra mahometanilor, pe tătari împotriva armenilor, pe armeni împotriva cerkejilor și a. m. d. S'au «liberat» aceste popoare de sub jugul polonez, german, suedez — pentru ca să fie supuse jugului de fier al Rusiei.

Ar fi bine ca popoarele balcanice — și vecinii nebalcanici ai Rusiei — să citească cu atenție aceste pagini ai Istoriei Rusești *nu după manualele oficiale rusești* sau după istoriciani plătiți și să-și închipuie soarta lor în cazul dacă Rusia ar eși învingătoare în războiul actual.

Noi care cunoaştem bine psihologia imperialismului rusesc, suntem convinşi că după nimicirea Austriei ar veni rândul României, Bulgariei, Serbiei, Turciei, Greciei, Norvegiei şi Suediei.

Iar învingerea Rusiei ar ridica între Balcani, Europa şi Rusia un zid protector de state noi — Ucraina, Polonia Finlanda, şi odată pentru totdeauna ar fi cheazăşia popoarelor mici din nordul şi centrul Europei şi Peninsulei Balcanice împotriva *pericolului rus*. În deosebi pentru popoarele Balcanice — înfiinţarea statului ucrainian, ar îndepărta pentru veci Rusia de Marea Neagră, împrăştiind astfel nourii negri cari ameninţă de mai bine 150 ani gurile Dunării şi întreg Balcanul. Despărţirea de Marea Neagră şi peninsula Balcanică prin zidul statului ucrainian Rusia ar încetă să fie periculoasă statelor vecine şi ar perde interesul pentru intrigele din Balcani.

Ridicarea zidului apărător, în primul rând al statului ucrainian, ie o necesitate istorică pentru popoarele ameninţate de Rusia. Intrebăm ce stat de la Capul Nordului până la Constantinopol nu se simte ameninţat de pericolul rus?!

Deputat Ucrainean în Parlamentul Austriac

DR. LONGHIN ŢECHELSKY

PROGRAMUL UNIUNEI PENTRU LIBERAREA UCRAINEI

Teritoriile locuite de ucraineni de pe ambele părți ale graniței austro-rusești, au devenit câmpul de războiu pe care se dau luptele decisive, și cea ce este și mai însemnat, sânt mărul discordiei pentru care să luptă cei doi adversari.

Ucrainenii au tot dreptul să spuie, că acest războiu va da sentința soartei lor, adică ori Piemontul Ucrainean, adăpostul vieței noastre naționale, va fi distrus, ori că viața noastră națională va înflori și peste graniță, până la Dnipro și Marea Neagră.

Ucraineni îngenuchiați din Rusia nu puteau și nu trebuiau să rămâie ca simpli spectatori față de evenimentele actuale, ici au lăsat să li se auză vocea și au hotărât să-și ceară dreptul lor la neatârarea națională.

Formarea statului ucrainean între Rusia și Europa se prezintă ca o necesitate istorică. Numai în acest caz se poate concepe o pace europeană durabilă. Ridicarea acestui stat ucrainean este cerută de interesele monarhiei austro-ungare și de dezvoltarea posterioară a poporului german din monarhie și din statul german. Pentru poporul ucrainean este realizarea visurilor și aspirațiilor lui de secole.

După ce ucrainenii din Rusia au înțeles acest lucru,

au format o organizație națională «*Uniunea pentru liberarea Ucrainei*» care reprezintă interesele socialo-economice ale poporului ucrainian din Rusia.

În această Uniune intră reprezentanții tuturor curentelor politice, care s'au unit pentru dobândirea independenței politice a poporului ucrainian. Realizarea aspirațiilor sale, se poate căpăta prin învingerea imperiului țarist cu ajutorul forțelor aliate.

Ucraina independentă, trebuie să fie o monarhie constituțională consequent democratică, cu un singur corp legiuitor, cu toate drepturile cetățenești și naționale, și cu o singură biserică națională.

În caz dacă numai o parte din teritoriile locuite de ucraineni vor fi liberate de sub despotismul țarist, această Uniune își asumă misiunea de-a forma împreună cu pământurile locuite de ucraineni în Austria o țară autonomă. În acelaș timp cu ridicarea statului ucrainian să prevadă o reformă agrară radicală în folosul țăranilor.

Problemele practice pe care vrea Uniunea să le aducă la îndeplinire sunt așa de numeroase în cât nu pot fi schițate de cât foarte sumar.

Ca să dea un ajutor real postulațiilor săi, Uniunea s'a ocupat cu formarea organizațiilor naționalo-politice din Ucraina rusească. Imediat ce teritoriile din Ucraina vor fi ocupate de armatele austro-germane, Uniunea se va ocupa cu organizarea național politică a acestor teritorii. Până atunci face pregătirile chemării unui congres național care să hotărască asupra reformelor politice de stat, a chestiunii agrare etc. Uniunea se va adresa diferitelor state și conferințelor internaționale în scopul apărării intereselor poporului ucrainian și a aspirațiilor lui național politice, și se va îngriji să popularizeze mișcarea ucrainiană în Europa, prin presă și adunări.

Uniunea pentru liberarea Ucrainei rămâne într'un contact continuu cu ucrainenii austriaci.

În timp ce Ucrainenii își pun toată nădejdea lor în victoria armatelor Austro-germane și în înfrângerea Rusiei, ei privesc înaintea timpurilor și văd Ucraina liberă, neatârnată, ridicându-se pe ruinele închisoarei popoarelor, pe ruinele imperiului rus.

CĂTRE NAȚIUNILE EUROPEI

Politica de provocare a Rusiei a adus asupra lumii întregi o catastrofă — ne mai pomenită până acuma. Noi, Ucrainenii, fiii unui mare popor, împărțit între Austriaci și Ruși — persecutați neomeneste de Țarismul moscovit — cunoaștem motivul acestui războiu. Nu este vorba de hegemonia «*Germanismului*» sau a «*Slavismului*». Războiul se duce între *Barbarie* și *Civilizație*. Puterea unei idei — a ideii *Panmoscovismului* — care amenință cultura și prosperarea Europei întregi, trebuie să înfrântă. Aceasta e ținta războiului actual.

Folosindu-se de orbirea politică a popoarelor slave — Rusia întrebuintează această idee — numită greșit *Pan-slavism*, ca instrument al planurilor sale agresive. Această idee a adus Ucraina la un stat supus altor puteri, a distrus Polonia, a slăbit Turcia, și în ultimul timp a căutat să întindă lațurile ei și asupra Austro-Ungariei. Porțile prin cari trebuia să treacă *Panmoscovismul* în mersul său triumfător spre Austro-Ungaria, erau *Galizia*. Noi, popor împărțit între două puteri, trebuim să ajutăm Țarismul rusesc să pună mâna pe Gurile Dunării, pe Marea Neagră întreagă — și, în fine, pe Constantinopol. După diplomații ruși, acest drum trece prin Viena.

În vederea acestui scop, de ani de zile, a început Rusia opera sa murdară de corupție printre poporul nostru

din Galiția. Socoteala era limpede: fi-va poporul nostru îngenunchiat brutal de Rusia, câștigat pentru cauza ei, atunci problema ridicării steagului țarist deasupra Carpaților va fi mult ușurată. Din contră, dacă cele 30 milioane de Ucraineni din imperiul țarist, sub influența fraților lor din Galiția, își vor face o idee justă despre interesele lor naționale și politice, atunci toate planurile de expansiune ale Rusiei vor fi zădărnicate.

Fără deslipirea provinciilor Ucrainene de Rusia, chiar înfrângerea cea mai cumplită a împărăției acesteia, n'ar da decât o slabă lovitură țarismului, care, întremat după câțiva ani, și-ar relua vechiul său rol de turburător al păcii europene. Numai o Ucraină liberă — unită cu tripla alianță — prin lărgirea teritoriilor ei dela Carpați până la Don și Marea Neagră, ar forma pentru Europa un zid de apărare în contra Rusiei, care ar face nepuținios pentru vecie țarismul expansiv, și ar libera lumea slavă de influența vătămătoare a Panmoscovismului.

În plină cunoștință a misiunii sale istorice, de ași apăra vechea cultură în contra barbarismului asiatic al moscoviților, Ucraina a fost totdeauna un vrăjmaș declarat al Rusiei.

Dânsa a căutat mereu pentru aspirațiile sale naționale sprijin în apus, în special pe cel german. Hatmanii Bogdan Hmelnitzky și Doroșenko s'au adresat Germaniei, Mazepa, Suediei. Chiar pe timpul împărătesei Ecaterina II șleahta ucraineană a cerut ajutor la Curtea prusiacă în contra tiraniei moscovite. Demonstrațiile pentru Șevcenko dela Kiew din anul trecut vrăjmașe Rusiei și simpatizându-se Austriei — simt dovada că gândirea politică ucraineană e pe calea vechilor tradiții istorice.

Noi—Ucrainenii din Rusia—care ne-am adunat într'o «*Asociație pentru liberarea Ucrainei*» ne vom da toate

puterile noastre pentru reușita despărțirii noastre de Rusia. În aceste momente grele, când națiunea noastră de ambele părți ale graniței așteaptă lupta hotărâtoare, — ne adresăm către întreaga lume civilizată. Cauza noastră dreaptă ne va fi un sprijin. Ne adresăm lumii civilizate —convinși adânc—că *chestia ucrainiană este chestia democrației europene*. Numai atunci nu va fi Europa amenințată în Pacea sa, în cultura sa de teama invaziei Tzarismului, când pe întinsele stepe ale Ucrainei se va ridica o cetate în contra Rusiei.

Marele jertfe, pe care le-a adus poporul nostru în decursul secolelor și le aduce încă, în luptele sale contra Rusiei, ne dă dreptul moral să atragem atenția și gândirea lumii civilizate, și să cerem **neatârnarea Ucrainei!**

În aceste timpuri când pe câmpurile de cadavre se hotărăște soarta popoarelor Europei, pentru ca chestia noastră să nu rămâie necunoscută Europei, ne adresăm cu acest apel la toate națiunile, a căror interese politice în aceste clipe mari, sunt una cu interesele Libertății și ale civilizației.

Uniunea pentru liberarea Ucrainei

D. Donțow	A. Skoropyss-Joltuchowsky
W. Doroschenko	N. Zalizniak
M. Melenewsky	A. Juk

25 August, 1914.

MANIFESTUL COMITETULUI GENERAL UCRAINIAN ¹⁾

Popor ucrainian!

Se apropie marele moment istoric.

Se hotărăște soarta țărilor și a popoarelor.

La nimic n'au servit eforturile diplomaților pentru a menține pacea în Europa.

Fortuna războiului a cuprins Europa, și nimic n'o mai poate împrăști.

Această fortună a cuprins înainte de toate țările sub stăpânirea cărora se află și poporul ucrainian.

Poporul ucrainian este unul din acele popoare asupra umerilor cărora va cădea toată greutatea acestui războiu și a consecințelor lui. În acest moment hotărâtor poporul care vrea să trăiască trebuie să aibă același gând și aceeași voință, și cu această voință să se afirme astfel ca să devie factor istoric al viitorului statului și neamului său.

De aceea—tocmai în acest moment hotărâtor—reprezentanții poporului ucrainian din Galiția, cari aparțin

¹⁾ Comitetul general ucrainian este în fruntea organizației politice a ucrainenilor din Galiția; această organizație politică în momentul de față a unit într'o singură organizație toate partidele ucrainiene, (partidul democrat-poporanist, radical și cel social-democrat).

diferitelor curente politice sau unit în numele aceluiaș ideal național, formând un singur consiliu general ucrainian, care exprimă acelaș gând și acciași direcție, *infăptuirea momentului de față*.

Noi nu suntem partizanii războiului, noi împreună cu întreaga lume culturală, considerăm pacea ca cel mai mare bun al omenirii. Dar, în Istoria țărilor și popoarelor, sunt momente când războiul devine neînlăturabil; și când nu se mai poate înlătura, atunci trebuie să facem ca jertfele comise de războiu să nu fie zadarnice, ca sângele părinților să aducă cât mai mult bine copiilor.

Calea care duce spre acest scop este netedă.

Resbelul l'a vrut Țarul Rusiei, Impăratul a tot puternic și absolut, care este în acelaș timp și dușmanul istoric al Ucrainei. Țarii Rusiei au căleat tractatul dela Pereiaslaw, prin care erau obligați să respecte neatârnuarea Ucrainei. Ei au robît Ucraina liberă.

Imperiul țarist în curgere de trei secole duce o politică care are de scop nimicirea sufletului național al Ucrainei, printr'un șir de făr'de legi, pentru ca să distrugă poporul ucrainian, prefăcându-l într'un popor muscal.

Ucazul țarist a răpît poporului ucrainean cel mai sfânt drept al lui, dreptul *de-a vorbi limba părinților*.

În Rusia țaristă în momentul de față poporul cel mai asuprit este — poporul ucrainean.

Și când Rusia vrea războiu, aceasta o voește numai voracitatea ei care ca o linie roșie trece prin toată istoria acestui imperiu. Încă din timpurile principatului Moscovei, acaparând țări nouă, subjugând popoare, ea s'a transformat într'un colos care astăzi amenință pacea popoarelor europene, oprește în loc propășirea lor, cultura și ființa lor.

Accastă aviditate a imperiului țarist amenință de asemenea și viața noastră națională.

Dușmanul istoric al Ucrainei, nu poate privi liniștit că soarta noastră nu e întreagă în mâinele sale. Că nu întregul popor ucrainean geme sub groaznică sa stăpânire. Că mai există o părticică din țara ucraineană unde neamul ucrainean n'a pierdut drepturile sale, unde mai poate trăi o viață națională.

Pornind războiul împotriva monarhiei Austro-Ungare, Rusia amenință cu peirea vieții naționale ucrainene, care se află sub scutul legilor constituționale a imperiului austriac.

Victoria Rusiei, va aduce poporului ucrainean din Austro-Ungaria, acelaș jug sub care gem 30 de milioane ucraineni de sub imperiul moscovit.

Așa dar, calea noastră e dreaptă.

Pe timpul complicațiunilor austro rusești, toate partidele ucrainene din Galiția, adunându-se la Lemberg la 7 Decembre 1912, au hotărît că pentru binele și viitorul poporului ucrainean în caz de conflict armat între țările de mai sus toți ucrainenii se vor declara de partea Austro-Ungariei și împotriva imperiului rus considerat ca cel mai mare dușman al Ucrainei.

Tot astfel și momentul de față cheamă întreg poporul ucrainean să se ridice ca un singur om *in contra* imperiului țarist, și *pentru* imperiul în care naștinnea ucraineană a găsit libertate pentru propășirea sa.

Pasivitatea politicei Austro-Ungare față de intrigile țarismului ruses, intrigi care aveau totdeauna de scop vătămarea intereselor popoarelor acestei monarhii — și mai înainte de toate vătămarea dezvoltării de sine stătătoare a poporului nostru, de azi înainte trebuie să înceteze.

De aceea, sfânta noastră datorie de azi înainte este să punem toate eforturile noastre pe altarul unei lupte supreme, pentru viitorul scumpei noastre țări.

Victoria imperiului Austro-Ungar va fi victoria noastră; și cu cât mai umilită va ieși Rusia din acest război cu atât mai repede va suna ora liberării Ucrainici.

Popor ucrainian!

Numai acel popor are drept la existență care știe s'o înfăptuiască prin fapte hotărâtoare.

Uniunea ucrainiană generală te cheamă pe tine la fapte, cu ajutorul cărora tu vei dobândi drepturi noi, creând o epocă nouă în istoria ta, și vei ocupa astfel locul care ți se cuvine în rândul popoarelor europene.

Chemarea noastră să redeștepte în poporul nostru vechea vitejie căzăcească!

Intreaga noastră conlucrare să fie pătașă activă a faptelor viitoare!

Chemarea noastră să îmboldească toate eforturile morale și materiale, pentru ca dușmanul istoric al Ucrainei să fie sfărâmat!

La luptă dar pentru idealul ce licărește în momentul de față, pentru unitatea ucrainiană.

Pe ruinele imperiului Țarist va răsări soarele Ucrainei libere!

Pentru Uniunea generală Ucrainiană,

Cost. Levitzky, *președinte*.

Mihailo Pavlic
Niculae Hankevici } *vice-președinți*.

Dr. Ștefan Baran, *Secretar*.

3 August 1914, Lemberg.

MANIFESTUL UNIUNEI PENTRU LIBERAREA UCRAINEI CĂTRE POPORUL ROMÂN

O lume întreagă urmărește cu o încordare strașnică, războiul istoric al Austro-Germaniei cu despotismul rus. Ani de zile, Rusia era pentru Apusul cultural, pericolul continuu, amenințând neatârarea vecinilor, pacea și progresul Europei. A sosit momentul liberării de sub acest jug.

În fața înaintării victorioase a armatelor aliate, să clatină imperiul noului Tamerlan, și curând — se vor deschide porțile temnițelor, unde zac nenumărate popoare subjugate, odinioară libere și neatârnate — acum încătușate de puterea moscovită.

Aceste porți au fost zdruncinate de eforturile apăsătorilor, în avântul lor spre libertate. Nenorocirea comună face să cauți o izbăvire comună — găsești calea comună, calea ajutorului mutual — calea apărării comune.

Români! Frații voștri vor fi în curând sub acelaș jug sub care zace Ucraina noastră. Vecinii voștri — înrudiți prin cultură încă de pe timpul lui Movilă, noi Ucrainenii din Rusia împreună cu frații voștri din Basarabia, împărțim aceeași soartă tragică și dragostim aceleași visuri de libertate. Cu aceeași credință puternică urmărim împreună cu dâșii atitudinea voastră în războiul actual.

Suntem încredințați, că șoaptele sirenelor rusești, nu vor putea să vă schimbze părerea că numai în alianța cu vrăjmașii Rusiei, se află salvarea României. Căci mersul victorios al muscălimei spre Constantinopol — «via Viena» nu numai nu vă va da Ardealul, ci pregătește întregii Români soarta jalnică a Basarabiei.

Numai înfrângerea Rusiei, și retragerea ei în hotarele etnografice ale vechei împărății moscovite, va asigura odată pentru totdeauna sfârșitul imperialismului rus, și va fi chezășia popoarelor vecine în contra năvălirilor rusești.

Nevoia să-și asigure hotarele proprii și datoria să libereze Basarabia de sub jugul asupritor al Rusiei, — suntem încredințați — că va hotărî curând pe români să-și lege interesele lor cu interesele Austriei și Germaniei, cu interesele culturii și a liberărei popoarelor îngenuchiate de Rusia. Și va soși clipa fericită când România întregită. România mare, va intra ca altădată, într'o alianță frățescă cu statul Ucrainean, mare și neatârnat, pentru apărarea reciprocă în contra vrăjmașului comun dela Nord,

În așteptarea acestei clipe, noi cei adunați în «*Uniunea liberării Ucrainei*», trimitem salutarea noastră sinceră tuturilor acelor patrioți români, cari s'au declarat contra politicii vielene bizantine a Rusiei trădătoare, coruptoare și nesăturate.

Caveant consules!

25 August 1914.

HARTA ETNOGRAFICĂ A UKRAINEI

Numele orașelor din Ukraina austriacă sunt oficiale nemțești, iar din Ukraina rusească oficiale rusești.

— Hotarul teritoriului Ucrainei toate limbile de teritoriu sunt nesocotite. - - - - - Hotarele statelor. Hotarele guvernamentale.

Orașele de guvernământ sunt subliniate. Numele guvernămintelor sunt arătate numai acolo, unde diferă de numirea orașului principal; nomenclatura rusească este păstrată întocmai.

Scara 1 : 7.500.000 0 100 200 300 Kilometri.

PREȚUL 20 BANI
